

id: SI_007

model: anthropic/claude-opus-4.6

seeds:

04_risiko: sårbarhet

03_relasjon: makt

05_handling: implementer

01_perspektiv: strategisk

02_tidhorisont: langsiktig

Instans SI_007

Seeds: strategisk | langsiktig | makt | sårbarhet | implementer

Maktanalyse: Hvem eier programmets fremtid?

Den mest kritiske blindsonen er **hvem som reelt definerer «relevans»**. Forsvarsindustrien og høyteknologiske naboer utøver gravitasjonskraft på studieplanen — ikke gjennom formelle vedtak, men gjennom praksisplasser, gjesteforelesere, styrerepresentasjon og ansettelsesstatistikk. Dette skaper en **strukturell sårbarhet**: programmet risikerer å bli en leverandør av arbeidskraft optimalisert for dagens behov hos 3–5 dominerende arbeidsgivere, ikke en utdanningsinstitusjon med langsiktig mandat.

De reelle avveiningene — med skjulte maktdimensjoner

Bredde vs. spesialisering er en falsk dikotomi slik den vanligvis stilles. Det strategiske spørsmålet er: **Hvilken type bredde gir varig makt til kandidaten?**

- 2 emner i matematikk (lineær algebra, statistikk/sannsynlighet) er ikke forhandlingsbare — de er forutsetningen for å forstå AI, ikke bare bruke det. Fysikk derimot kan komprimeres til 1 emne med systemfokus.
- Spesialisering i spesifikke AI-verktøy (GitHub Copilot, spesifikke rammeverk) har **halveringstid på 2–3 år**. Å gi dette 3+ emner er å bygge programmet på sand.
- Det som faktisk gir langsiktig autonomi: **arkitekturtenkning, formell spesifikasjon, sikkerhetskritisk systemdesign**. Nettopp det

forsvarsindustrien egentlig trenger, men sjelden artikulere i sine stillingsannonser.

Sårbarhet programmet ikke ser

1. **Akkrediteringsfellen:** NOKUT og EUR-ACE krever ingeniørfaglig bredde. Å kutte for mye bredde for å tilfredsstille industrien kan true akkreditering — en eksistensiell risiko.
2. **Autonomi-paradokset:** Emne 11 av 12 blir ofte «lær-å-lære»-emnet. Men metakognisjon og selvregulert læring kan ikke isoleres i ett emne — det må **implementeres som pedagog across curriculum** fra dag 1. Konkret: hvert emne bør ha en komponent der studenten identifiserer, lærer og anvender et verktøy/konsept som ikke ble undervist.
3. **Sikkerhetsklarering som usynlig læreplandriver:** Nærhet til forsvarsindustri betyr at mange kandidater vil trenge klarering. Etikk- og sikkerhetsforståelse er dermed ikke «mykt tillegg» — det er **karrierekritisk infrastruktur**.

Implementerbare neste steg

1. **Kartlegg den reelle makten:** Gjennomfør en interessentanalyse der industriens innflytelse på emnebeskrivelser de siste 5 år dokumenteres eksplisitt. Bruk dette som grunnlag for bevisst grensesetting, ikke reaktiv tilpasning.
2. **Design en 4-3-3-modell med innebygd foreldelse:** 4 varige grunnlagsemner, 3 dype spesialiseringsemner i prinsipper (ikke verktøy), 3 emner med **planlagt revisjon hvert 2. år** og 1-2 valgfrie. Forankre dette i studieplanen som formell mekanisme, ikke ad hoc.
3. **Pilot «ukjent-verktøy-sprint»:** I 2-3 eksisterende emner allerede neste semester, gi studenter 48 timer på å løse et problem med teknologi de aldri har sett. Mål og dokumenter læringsutbyttet. Dette er billig, testbart, og bygger den autonomien som ingen enkelt emnerevisjon kan levere.